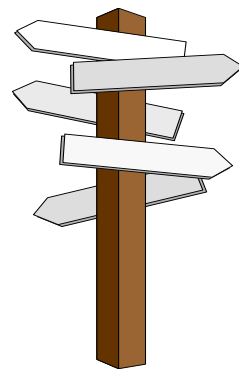

Útjelző

2006 SZEPTEMBER Az E.K.E. Bánsági Osztályának ismertetője

VI. évf. 22. sz.

Gyalogtúra a Maros árterülete természetvédelmi övezetbe

Milka Zsolt aradi túravezető irányításával, az elmúlt hétvégén (szeptember 9 – 10) sátoros gyalogtúrán vett részt a temesvári EKÉ-sek egy nyolctagú csoportja. Gyönyörű őszi időben sátoroztunk az ötszáz éves Bezdin-i kolostor közelében.

Meglátogattuk a műemlék szerb ortodox kolostort, utána gyalogtúrákon fedeztük fel a Maros természetvédelmi övezetté nyilvánított árterületének szépségeit, állat- és madárvilágát, valamint a pécskai kompot. A tábortűz mellett eltöltött holdvilágos estét szalonasütés tette felejthetlenné. (P.Z.)

Jobbra: a neves aradi ornitológusról, Libus András-ról elnevezett megfigyelőtorony

Lent: a Bezdin-i kolostor látképe

(Illés Mihály fotói)

A Maros alsó folyása mentén Aradnál kezdődő, több mint 17 ezer hektáros Maros-árterület Nemzeti Parkot Felvették a Romsar-listára. Az iráni város nevét viselő nemzetközi egyezmény célja a vizes területek növény- és állatvilágának védelme, ökológia egyensúlyának megőrzése. A Maros-árterület Nemzeti Parkhoz négy tájvédelmi terület tartozik. Az 1971-ben kötött Romsari Egyezmény szigorú ökológiai, biológiai feltételeket szab a listára felkerülő tájvédelmi területek számára.

Orbán Irma – az Óbecse-i (Bácska) illetőségű úrihölgy – 1904 nyarán töltött négy hetet a Stájerlaci üdülőben, ahonnan több kiránduláson vett részt. Élményeit papírra vetette, melyeket a temesváron kiadott Dél-magyarországi Közlöny 1904 szeptember 24 és 25-i számaiban tett közzé. Az írásokat dokumentumértékű tartalmukra való tekintettel közöljük újra.

Orbán Irma

A magyar Svájc III.

(Útiképek Stájerlak-Anináról)

Amint visszakocsiztunk a bozovicsi útra és újra feltűnt annak vadregényes tája – visszaemlékezve a legközelebbi múltra, halgataggyá váltam, csodáltam a természetet, ezt az ezermestert. Elandalogtam, úgy, hogy útítársaim időnként felráztak merengésből...

Azért írok oly őszintén, mert tisztelt szerkesztő úr mondta, hogy közvetlenül írjak le mindent, ahogyan láttam és azal a hatással, melyet reám gyakorolt.

Bozovics felé a völgy mindinkább kiszélesedik. Ez egy csinos városka többnyire románajkú lakossággal. Nagy az intelligenciája, mert van királyi járásbíróháza, királyi adóhivatala, szolgabíróháza, postahivatala, erdészihivatala, több takarékpénztára, elemi és polgári iskolái, stb. Mindezek az egykori óriási kaszárnyában vannak elhelyezve. Menetközben a Ponyászkát jövetben a Coronini-forrást a szépséges vízeséssel tűztük ki megtekintésre. E végből nem tartózkodtunk hosszabb ideig Bozovicsra, hol ismerőseinknél igen szíves fogadtatásban részesültünk. Öt órakeréket véve tőlük, visszaindultunk, hogy ellenkező világításban lássuk a remek utat. És valóban, mintha a bércek más alakot öltöttek volna, oly újszerűeknek tűntek.

Egy órai kocsizás után a Coronini-forráshoz vezető Fekete hídhöz értünk. Ide hallszik a vízesés zúgó morajlása, mely az erdő csöndjében oly sajátos visszhangra talál. A kövek természetes egymásutánjából alakult lépcsőn felmentünk majd lejtőn lefelé

s ekkor felséges látvány tárult szemünk elé: egy felhőkbe nyúló meredek sziklafal állt előttünk tövében pedig kéklő vizével egy mozdulatlan tükörsíma tó melynek mélysége mérhetetlen. Tengersizem. Pillanatig némán állottam. Lábam meggyökeresedtek s a Mindenhatóhoz küldve egy röpke fohászt, felocsúdtam elragadtatásomból és közelebb léptem. Elolvastam a sziklára írt neveket, majd nagy ügyel-bajjal én is odajegyeztem az enyémet. Egy óriási fa is áll ott, melynek kérgére szintén nevek vannak vésvé. Helyenként hamurakások állnak, ebből következtethető, hogy a kirándulók gyakran keresik fel ezt a gyönyörűséget és ott maguk sütik a "rablópecsenyét". Amint a kristálytisza víz továbbfolyik néhol kötömegek magaslanak ki belőle. Ezeknek egyikéről a másikára lépdelttem s úgy mertem poharammal abból a csodás kék vízből, de poharamban csak természetes volt a színe. További folyásában a rohanó víz mohlepte sziklákról ezüsthabokban hullik alá, fölötte pedig sötétzöld fák galyai ölelkeznek össze. Az idő már későre járt, azért siettünk vissza kocsinkhoz. Hogy utunk ne legyen olyannyira félelmetes az erdők sötétjében, egyszerre kibukkant a hold a fák közül s ezüstös fényével mindvégig kísért bennünket.

Szerk. megjegyzés: Coronini nevű vízeséssel a Bánságban csak az Al-Duna mentén találkozhatunk napjainkban, az azonos nevű község közelében. Az útleírás szereplői nagy valószínűséggel a Bigér (Bigăr) vízkitörésnél jártak. Ez a karsztforrás közvetlenül a Bozovicsot Stájerlak-Aninával összekötő országút mellett található, ott ahol a 45 fok északi szélességi kör keresztezi az aszfaltszallagot. Vize, miután előbukkan a sziklák alól, egy kis tóban megpihen, majd alig néhány száz méter hosszú patakot táplálva, vízesésként belebukik a Ménes (Miniș) patak medrébe.

Egy másik kirándulásunk alkalmával a már említett Biebl János kőbányáját tűztük ki célul; az úgynevezett PREBETT-be mentünk, mely az egész vidéken az egyedüli terjedelmesebb síkságon, illetve fennsíkon terül el. Aninától egy és fél órai járás gyalog. Odaérve benéztünk a csárdába (de nem "bácskai") s a jó étvágygal elfogyasztott oszonna által megerősödve, lementünk a kőbányába. Nagyon érdekes szemlélni, amint az egymás fölött rétegekben lévő termésköveket meglazítják, kivágják, majd keskeny-vágányú kocsin a vésőműhelybe felszállítják. Itt számos munkás foglalkozik a kidolgozásával. Előbb a salakjától tisztítja a formátlan terméskövet, aztán különféle alakúvá idomítja, majd csiszolja s végül négyféle, egyre finomabb recézettű kalapáccsal ütögeti bizonyos ideig. Mikor ott voltunk, épp Temesvár számára dolgoztak. Az út mely Prebettbe vezet, nagyon kellemes. A lapályon gyönyörű, nagy napraforgóra emlékeztető túskevirágok tenyésznek szorosán a földhöz simulva.

A "Stájerlaci nyaraló" Aninától egy órányira fekszik. Nagyon keskeny hegyi ösvény vezet oda, sűrű erdőn keresztül. Úton-útfélen sok a páfrány itt-ott egy fűrgő kis mókusz siet el köztünk, néhány meg ügyet sem vetve ránk, folytatja rágcslását. Néhol nagy, mohával sűrűn bevont sziklatömegek képezik a változatosságot. A nyaraló nagyon szép fekvésű. Körül a hegyek gazdagok fenyvesekben s ez által oly kellemes, enyhe a levegő, hogy mondhatom: az egész vidéken itt van a legjobb levegő. Van is roppant sok üdülője; beteg is, egészséges is (még több) ki azt élvez. Nevezetesebb épületei: a "Stájerlaci nyaraló", a Kis villa, a vendéglő, a fürdőház. Van igen sok magánépület is, mely szintén fogad nyaralókat. Ilyen: a villa Klein, villa Denz, villa Dóra, mely egyszersmind a legszebb épület s a legfeltűnőbb helyen áll. Kirándulásokat tesznek innen a PANUR-ba, mely egy igen szép cseppkőbarlang. Az erdészlaktól gondozott út vezet fel a kilátóhoz, honnan széttéekintve, a vidék romantikus panorámája tárul szemünk elé. Látszanak a messze távolban a kéklő mehádiai hegytetők, néha ködös homályba burkolva a Duna folyama is. A stájerlaci nyaraló nagyon kedves üdülőhely.

**A Bigér vízesés,
közvetlenül a Ménes patak
fölött átívelő híd mellett
(Wilhelm Scherz fotója)**

Remek fenyvesek között vezet a kocsút Marillára. Épp eső után indultunk s ennek következtében oly ózondús volt a lég, hogy nem győztük eléggé belélegezni. Ósrégi vastagtörzsű s oly iszonyúan magas fenyők ezek, hogy karcsú csúcsukat alulról alig látni. Itt-ott erdészlakok szakítják meg a fenyőerdők egyformaságát. Egy helyen az út közelében gyönyörű, kő van talpazatra állítva, benne aranybetűkkel sorok vésve halhatatlan Erzsébet királynőnk emlékére. Mögötte kedves kis liget terül el. Néhol kereszt vagy egyéb jelzi egy-egy szerencsétlen eset helyszínét. Másfél órai kocsizás után Marilla csoda-szépségű völgyébe tértünk jobbra, mert az út tovább Oravicára vezet. Lefelé haladva egyre hűvösebbé s kellemesebbé válik a léghő. Először a postahivatal s a csendőrségi laktanya következik, majd csinos fafargvánnyal a bazár. Innen mesés és pazarfényű parkba jutni. Találni ott különleges növényeket, óriási pálmákat, a legfrisebb zöld pázsitot, közbe

szőkökutakat, melyekből a magasba lövellő vízsugár ezüst csöppekben hullik a medencébe.

Példás gondossággal ápolat sétányok, így a Hieronymi-sétány, Julcsa-sétány, stb. Igen szép a főépület: a Marilla gyógyintézet. Sűrűn van bevonva zöld lombokkal, és csak az ablaknyílások szabadok. Mögötte külön épület a "belégzésre" súlyos betegek számára. Van külön zene-pavillon, aztán egy sorba a vendéglő elegánsan berendezett olvasóteremmel, majd következik a tornaterem, mely teli van különbnél-különb tornaszerekkel, testedzőkkel, végül egészen külön tágas nyári táncterem. A másik oldalán áll a Kremser villa, mely előtt kőből művészi faragott szarvas van elhelyezve; továbbá az Erdő-lak, Mária-lak, stb. Kirándulóhelyek a Deák Ferenc magaslat, ahonnan az egész festői táj szemlélhető. Lenn a bájos kis Marilla-völgy, körül haragoszöld mezbe öltöztetett hegyek érintkeznek a láthatárban az ég azúrkékjével. Két óra járásnyira

van a Zsitin-forrás, gyönyörű vízeséssel, Hoffen-reich -, Julcsa-forrás, stb.

De aki Marilla örökszép völgyében élvezte a balzsamos léghő, azt a méla csöndet, az mindig visszavágódik oda. Minden nap kilenc órától kezdve játszik a zenekar s milyen édesen, milyen fülbemászóan... Ah! Marilla olyan mint egy kis tündérország s benne hófehér szobrok a tündérek.

Négy hétig tartózkodtam e csodaszép vidéken s hazatérve onnan, elfeledtem a kirándulások s az út okozta fáradalmakat. Csak ott tartózkodásom kellemes benyomásai élnek emlékezetemben s csupán arra gondolok, hogy gazdagabb lettem néhány heti nyaralásomnak sok-sok emlékeivel.

Ne menjünk a külföld remekeit megcsodálni, míg nem ismerjük saját, édes hazánkéit !

Közlő: Pálkovács István

„A múlt század vége felé a Bánsági Érchegeység déli vidékén a szép természeti környezet hatására több nyaraló és gyógylétesítmény épült, főleg az akkori Osztrák–Magyar Szabadalmazott Vasúttársaság területén. Ilyenek voltak: Bányavölgy Oravicabánya mellett, Marilla, Stájerlak, Krivája, Villa Klauss, Ponyászka stb. Ponyászka a Stájerlak–Bozovics műúttól nem messze, egy festői völgyben helyezkedik el. A múlt század végén néhány szép nyaralóból, erdészlakból és vendéglőből állt, egy szépen gondozott kis parktól övezve. A Ponyászka-hoz vezető kocsút mentén levő forrást szépen kiépítették és Ormos forrásnak nevezték el, melyet Ormos Zsigmondnak egy 40/40 cm-es rézdomborműve díszített, ez alá pedig egy feliratos táblát helyeztek el. Az 1890-es évek elején alakult meg az oravicai Délvidéki Kárpát Egyesület, majd 1899-ben a Szépítő és Idegenforgalmat Emelő Egyesület. Nincs kizárva, hogy ők készítették az Ormos emlékművet, tán a főispán látogatása alkalmával. A feliratos tábla szövegét nem ismerem. 1918 után a táblát és a domborművet leverték. Utóbbi egy Révai nevezetű erdőmérnök vette magához és oravicai házában őrizte, majd ennek fia, Pohl János bányamérnök tulajdonába került, akinek családja, Németországba való távozása előtt, az Ormos-domborművet reám hagyta. Oravicai szolgálatom után, mint nyugdíjas, visszateleptem Temesvárra. A helyi magyar lapból értesültem az Ormos Zsigmond Társaság tevékenységéről és elhatároztam, hogy e domborművet a Társaság rendelkezésére bocsátom, azzal a gondolattal, hogy a közelgő jubileumi ünnepek alkalmával valahol jól megérdemelt és tisztességes helyet foglaljon el.” (Részlet Gálfy Gyula emlékiratából)

Drótszamaras túrabajok

Az alábbiakban néhány, kerékpározás közben érezhető kellemetlenségre hívjuk fel a figyelmet, ami egy kis odafigyeléssel elkerülhető. Ezáltal a kerékpározás élvezetesebbé válik, valamint nagyobb távolságok leküzdésére leszel alkalmas.

Kézfej és az alkar kifáradása:

Elsősorban kezdőknél jelentkeznek. Sokan menet közben görcsösen szorongatják a kormányt, mintha attól tartanának, hogy valaki kicsavarja a kezükből. A gyakorlott kerékpáros lazán támaszkodik a kormányra, csak hegymenetben markolja meg erősebben, amikor keményebben kell taposni a pedált.

Csuklófájdalom:

Általában akkor lép fel rendszeresen, ha túl merev az első villa, s a gumit is jó keményre pumpálták fel. Az is ilyen fájdalmat okozhat, ha a kormány túl alacsonyan helyezkedik el a nyereghez képest. A fájdalmak elkerüléséhez sokat segíthetünk, ha a kormányt bevonjuk szivaccsal, kipárnázott kerékpároskesztyűt szerzünk be, vagy a kormányfogásokat gyakrabban változtatjuk.

Hát és nyakfájás:

Oka: a kormány és a nyereg rossz beállítása. Kísérletezzünk kisebb módosításokkal: emeljük fel a kormányt és vigyük előre a nyeret néhány centiméterrel. Minden kísérlet után egy-két nap próbaidő elteltével kiderül, hogy javítottunk-e a nyakfájásos helyzeten. Akkor jó a beállítás, ha nem kényszerülünk túlságosan meggörbíteni hátunkat, miközben a kormányra támaszkodunk.

Tenyérszibbadás:

Oka lehet, hogy túl nagy erővel nehezedünk a kormányra.

Combfájás:

Legtöbbször akkor lép fel, amikor a comb belső oldalát elnyomja a túl széles, vagy rosszul beállított ülés. Kísérletezhetünk a nyeregorr lejjebb állításával. Akkor, ha párhuzamos a talaj síkjával, eredetileg jó a beállítás.

Nyerges:

Nem mindenki bírja a kemény nyeret, ilyenkor cseréljük géltöltésűre. A női nyerges az anatómiai felépítés miatt szélesebbek, a férfiaké hegyesebb orrú és keskenyebb, így természetesen nem lehetnek kölcsönösen kényelmesek. A hegyi kerékpároknál általában az úgynevezett unisex nyergeset alkalmazzák.

Lábzsibbadás:

Oka lehet a szűk, vagy szorosra fűzött cipő, nem megfelelő kengyelszív, és a puha talpú cipő. Amennyiben a comb belső oldala is fáj vagy zsibbad, ez származhat a rossz nyeregbeállításától. Észleléskor pihentetőül a rövid sétát javasolják a szakemberek. A pedál görcsös nyomása is okozhatja a zsibbadást.

Talp fájás:

Rossz taposási stílus miatt következik be, ha a talp helyzete pedálozás közben nem megfelelő. Rossz, ha a pedál tengelye felett vannak a lábujjaink, mint ahogy az is helytelen tartás, ha talpunk közepével pedálozunk.

Izomláz:

Ebben az esetben izomlazító krémek használata javasolt, valamint meleg fürdő, rövid pihentetés segít. A profi sportolók által alkalmazott úgynevezett "rádolgozással" a kezdők csínján bánjanak.

(Forrás: Új Dunántúli Napló)

